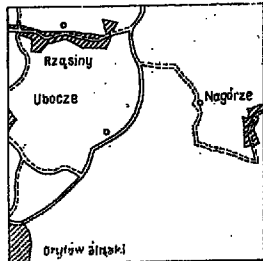

UTWORY DEWONU GÓRNEGO I KARBONU DOLNEGO NA POŁUDNIOWYM OBSZARZE GÓR KACZAWSKICH

UKD 552.54:551.734/735.1:56.01+563.1+56.016.1(438.26—14)

W miejscowości Rzasiny, na NE od Gryfowa (ryc.) w nieczynnym obecnie kamieniołomie, położonym na NE od kościoła odsłaniają się wapienie. G. Berg (2) uznał je za utwory kambru dolnego i opisał w objaśnieniach do mapy geologicznej (3) jako wapienie przekrystalizowane, nie zawierające skamieniałości, przechodzące ku górze w fyllity wapniste. Zwrócił przy tym uwagę, że występując wśród fyllitów z dużą ilością wkładek łupków krzemionkowych, należą one do innego poziomu stratygraficznego niż wapienie z pobliskiego Uboczka i Nagórza, które tworzą soczewki w obrębie fyllitów z wkładkami łupków szarogłazowych.

Lokalizacja terenu badań.

○ — kamieniołomy wapieni w Rzasinach, Uboczku i Nagórze.

W latach następnych wapienie z Rzasin, podobnie jak pozostałe wystąpienia wapieni na obszarze od Wojcieszewa do Ludwigsdorf (NRD) uważane były za kambr dolny. Pogląd ten opierał się na udokumentowaniu dolnokambryjskiego wieku wapieni z Ludwigsdorf na podstawie fauny protolenusowej (5). Znalezione przez T. Gunię (6) w wyższej części wapieni wojcieszewskich prymitywne tabulaty z rodzaju *Cambrotrypa* wskazywały, że wapienie te i paralizowane z nimi wapienie z pozostałych wystąpień na obszarze południowej części Gór Kaczawskich mogą należeć częściowo do środkowego kambru (9).

Na mapie geologicznej z 1955 r. wapienie z Rzasin są zaznaczone jako soczewka w obrębie fyllitów ordowickich. Obraz ten nie jest jednak udokumentowany paleontologicznie i brak nawiązań do sąsiednich obszarów. W późniejszych pracach pogląd ten nie był uwzględniony.

W wyniku analizy mikroskopowej stwierdzono, że wapienie odsłonięte w kamieniołomie w Rzasinach zawierają szczątki organiczne. Struktury te wskazują, jak dotąd, ogólnie na młodszy od kambru poziom biostratygraficzny (7). Konodonty uzyskane z oma-

wianych wapieni za pomocą kwasu chlorooctowego umożliwiły autorce zaliczenie części tych utworów do niższych poziomów famenu, od to II do to IV, wyższej zaś partii tych wapieni do górnej części piętra *Gattendorfia* — cu I i dolnej części piętra *Pericyclus* — cu II. W wapieniach z niższego famenu, które zawierają okruchy leżących poniżej czarnych łupków ilastych, stwierdziła autorka ponadto gatunek typowy dla franu, wskazując tym samym że i we franie odbywała się sedimentacja utworów, które wchodzi w skład serii paleozoicznej południowego obszaru Gór Kaczawskich.

Zaznaczyć należy, iż dotychczas paleozoik Gór Kaczawskich uważany był w całości za przedgórnodewoński (8). Za górnodewońskie i dolnokarbońskie uznano wprawdzie utwory występujące na północ od Zgorzelca (1); nie mając dokumentacji paleontologicznej nie były one jednak uwzględniane przy rozważaniach na temat rozwoju serii paleozoicznej Gór Kaczawskich. Dowodów na występowanie w Górach Kaczawskich karbonu dostarczają, oprócz wapieni z Rzasin, również wapienie odsłonięte w pobliżu Lubania Śląskiego. W wapieniach tych i w przewarstwianych je wkładkach fyllitowych stwierdzono szczątki roślinne oraz mikrofaunę — dokumentującą karbon (4).

LITERATURA

1. Berezowski Z., Chorowska M. — Uwagi o utworach paleozoicznych na północ od Zgorzelca (Sudety Zachodnie). Kwart. geol., 1967, nr 2.
2. Berg G. — Geologische Karte von Preussen und benachbarten deutschen Ländern. Blatt Greiffenberg am Queis. Berlin, 1927.
3. Berg G. — Erläuterungen zu Blatt Greiffenberg am Queis. Berlin, 1935.
4. Chorowska, M., Ozonkova H. — Pozycja stratygraficzna wapieni w okolicy Lubania Śl. Kwart. geol. (w druku).
5. Dahlgrün F. — Zur Altersdeutung des Vordevons im westsudetischen Schiefergebirge. Z. Deutsch. Geol. Ges. Bd 86. Berlin, 1934.
6. Gunia T. — *Cambrotrypa* (Tabulata) z metamorfiku Sudetów Zach. Roczn. PTG, z. 3, 1967.
7. Kaniewska A. — Metody badań mikropaleontologicznych w płytkach cienkich (streszczenie referatu). Kwart. geol. (w druku).
8. Oberc J. — Budowa geologiczna Polski, t. 4. Tektonika, cz. 2. Sudety i obszary przyległe. Wyd. Geol., 1972.
9. Teisseyre H. — Najważniejsze zagadnienia geologii podstawowej w Górach Kaczawskich. Przew. XL Zjazdu PTG w Zgorzelcu, 1967.